

Práce a sociální rozvoj v 7. pětiletce

Na podzim loňského roku se ve Vysokých Tatrách konala další, v pořadí již šestá konference věnovaná otázkám řízení a plánování sociálního rozvoje. Zúčastnilo se jí více než 150 pracovníků teorie i praxe a 6 hostů ze zahraničí. Bylo předneseno 6 zásadních referátů, 6 příspěvků zahraničních účastníků, 16 rozsáhlejších diskusních příspěvků.

Přípravný výbor v čele s J. Mihalikem tentokrát orientoval jednání konference na širokou paletu otázek místa a významu práce v sociálním rozvoji. Jednání zahájil prof. M. Pecho, člen předsednictva SÚV SČSP, který označil konferenci za dobrý příklad spojení teorie a praxe.

Ministr práce a sociálních věcí D. Krócsány v úvodním referátu rozebral otázky sociálního rozvoje a efektivního využívání pracovních sil v 7. pětiletce. Seznámil účastníky s vyhodnocením poznatků z plánování sociálního rozvoje v SSR za posledních 5 let: Hlavní úkoly ústředních úřadů v oblasti práce leží ve zdokonalování generační směny pracovníků především v dělnických profesích, ve spojení se současným obohacováním obsahu práce dělnických profesí. Musí být vytvořen ucelený systém splňující konkrétní potřeby národního hospodářství i potřeby mladých lidí. K tomu je zaměřen také *Soubor opatření*, který kladě důraz především na aktivní rozvoj potřeb, na zlepšování pracovních podmínek a na vypracování zdůvodněných a vzájemně srovnatelných norem a normativů.

Tajemnice Slovenské odborové rady M. Ludrovská ve svém vystoupení zdůraznila a z mnoha stránek osvětlila *význam a nezbytnost rozvoje pracovní iniciativy lidí pro rozvoj národního hospodářství*: V nastávajícím období je nevyhnutelné do všech forem pracovní iniciativy účelně a sladěně zapojit hospodářské pracovníky a vědeckou frontu. Očekává se více iniciativy od techniků, konstruktérů, ekonomů a řídicích pracovníků. Plány kádrového, personálního a sociálního rozvoje musí být propojeny jak s hospodářským plánem, tak i s kolektivními smlouvami. V oblasti práce se podniková sociální politika musí orientovat na bezpečnost práce, kvalifikaci, výkonnost a směnnost. V tom také tkví spolupráce hospodářského a odborového vedení.

Náměstek ministra práce a sociálních věcí ČSSR M. Kyselý hovořil k *otázkám zaměstnanosti a využívání pracovních sil v 7. pětiletce*: Zatím není dostatečně využívána kvalifikace, příliš velké procento pracujících je zaměstnáno mimo obor své původní profesionální přípravy. Také se projevuje rozpor mezi plánovanými požadavky výrobních resortů na vysokou kvalifikaci a konkrétním uplatňováním absolventů vysokých škol i technického směru. Za významný úkol řídicí sféry v současném období je nutno považovat vyřešení otázek optimálního využívání základní složky výrobních sil — pracovní síly — pro rozvoj našeho socialistického hospodářství a současně všestranného rozvoje samotných pracujících, což není proces bezrozporný.

Referát na téma *Hlavní trendy teorie a praxe v oblasti práce a sociálního rozvoje v 7. pětiletce* přednesl předseda přípravného výboru J. Mihalik. Vyjádřil v něm ve zhuštěné formě koncepci, úkoly a cíle konference: Za jeden z hlavních úkolů praxe plánování a řízení sociálních procesů lze považovat hluboké pronikání teoretických základů celou praxí plánování a řízení. Hlavním úkolem teorie v současném období je rozpracovat obecné teoretické závěry, vycházející z marxistického chápání místa práce ve společenské výrobě a ve formování socialistického způsobu života, až do metodik sestavování a realizace plánů kádrového, personálního a sociálního rozvoje. Arénou této činnosti však nemůže být pouze socialistický podnik (hospodářská organizace) bez konkrétní a určité vazby na územní řídicí orgány.

S posledními poznatky v řešení otázek vazby plánů sociálně ekonomického rozvoje resortních podniků s plány sociálně ekonomického rozvoje měst a územních celků seznámil konferenci V. R. Polozov z Leningradu: Problém propojování plánovitého rozvoje teritoriálních jednotek (měst, obvodů, okresů, ekonomických rajonů a republik) a jednotek řízených po resortní vertikální línii je v současné době v SSSR považován za jeden z významných úkolů zdokonalování systému plánovitého řízení.

Uvedená vazba musí být účelně promítnuta do vědomí plánovačů i do plánovacích metodik i rutin. Úkol však nelze chápat pouze jako technicko-organizační, řídicí; úspěch ve stejné míře závisí také na rozvoji socialistické demokracie, na neustálém prohlubování účasti širokých mas pracujících na řízení.

Konference se zúčastnila řada odborníků z ostatních socialistických zemí a obohatila její program. Profesor E. Sachse z NDR hovořil k otázce *účasti pracovních kolektivů na řešení úkolů sociálně ekonomického plánování*, B. Chalžimitov seznámil konferenci s *aktuálními problémy plánování sociálního rozvoje pracovních kolektivů v BLR*. S *maďarskými zkušenostmi z plánování sociálního rozvoje* seznámil konferenci prof. I. László. K otázkám *organizace práce* hovořila prof. A. Sajkiewiczová, k *motivaci řídicích kádru* pak S. Borkowska, obě z PLR.

V referátu *Nové trendy v plánovitém řízení společenských procesů* ukázal F. Kutta na spojitost nových podmínek společenské reprodukce s požadavky na vybudování odpovídajícího řídicího systému vycházejícího z cílově programového principu. To předpokládá zejména vytvoření komplexní plánovací části socialistického řídicího systému, složené ze subsystému prognostického, programového a plánovacího. Za objektivní základ systému řízení je považována prognóza, program a plán vědeckotechnického rozvoje.

V referátu *Řízení pracovních kolektivů* ukázal člen korespondent J. Kohout na význam a místo řešení otázek pracovního kolektivu a řízení jeho sociálního rozvoje v sociologické teorii, což — jak uvedl — je dokumentováno mimo jiné i pozorností, kterou těmto otázkám věnoval sociologický kongres v Mexiku.

Jednání konference se také zabývalo otázkami *brigádních forem organizace práce a odměňování* (M. Derco) a otázkami *životní úrovně v plánování sociálního rozvoje* (F. Hronský), *dlouhodobým výhledem sociálně ekonomického rozvoje hlavního města SSR Bratislavy* (M. Grega) a *zdokonalováním plánování sociálního rozvoje některých resortů*.

Význam stranického vedení v otázkách zkvalitňování činnosti národních výborů v sociálním rozvoji územních celků vyzvedl F. Sokolovský z Východoslovenského kraje.

V závěru bylo konstatováno, že otázky místa práce v plánování a řízení sociálního rozvoje byly osvětlovány z mnoha stran a řadou různých přístupů; přesto se všichni diskutující shodli na tom, že obsah a charakter práce je určující charakteristikou sociálního rozvoje, kterou je možno vědomě usměrňovat a řídit a takto zásadně ovlivňovat i způsob života.

Je nutné, aby teoretická fronta a řídicí praxe věnovaly maximální pozornost problematice plánování a řízení sociálních procesů v organizacích. K tomu však musí přistoupit rozpracování sociálního plánování v územních celcích a jeho sjednocování se sociálním plánováním (plány kádrového, personálního a sociálního rozvoje) resortně řízených podniků.

Vladimír Pernica